

اۋات اۋدانى:

وقۇشلاردىڭ ”ازىق ـ تۈلك حاۋپسىزدىگىن“ قورعادى

— نازاردى نەگىزگى تاقىرېقا، نەگىزگى جەلگە شوغر لاندىرىپ، رەتتەۋ – تۇزەتۋىدى يگەرۋ جونىدەگى جەللىس جاپار

اۋەلگى ماقالىنى ۇشپاۋ بۇرۇشى دەسە بەرىك ساتقاۋ
نازاردى نەگىزگى تاقىرېقا، نەگىزگى جەلگە شوغر لاندىرىپ، رەتتەۋ – تۇزەتۋىدى يگەرۋ

□ **تىلىشىمىز جاڭ جىلى رەكىتى**
غىلىشى ۋاڭ يانچې

“سەندەرەدنىڭ دۇكەندەرەدغە سانلىپ جاتقان لاتياۋ، گانسۇبېيمان قانداي ارنامەن كىرگىزلىگەن زانتار؟” 2019 – جىلى 12 – ايدىڭ 25 – كۈنى اۋات اۋداندىق تاجىرىبە باستاۋىشى مەكتەبىنىڭ جانىنداى ُغىبر دۇكەندە اتالغان اۋداننىڭ بازار باقلاۋ – باسقارۋ مەكەممەسنىڭ زاڭ اتقارۇششارلارى ساتاۋىش ـ دان سۇرامىتىرىپ جاتتى.

2 – توپتاعى “اۋەلگى ماقساتتى ۇمىنتپاۋ، جو ـ رىشىتى ەشتە بەرىك ساتقاۋ” نەگىزگى تاقىرېپىتىق تارىبەسى بارسىنىندا اۋات اۋداندىق بازار باقلاۋ – باسقارۋ مەكەممەسى بۇقارا اڭسى تەكتەن ماسەلەلەر ـ دى قاداعالاب، مەكتەپ ماڭاينىنداى ازىق – تۈلك حاۋپسىىزدىگىن ارناۋلى رەتتەۋ – جونگە سالۋ ارە ـ كەتىن ورسەستەپ، وقۇشلاردىڭ “ازىق – تۈلك حاۋپسىىزدىگىن” شىنايى قورعاپ، ورتا، باستاۋىشى مەكتەپتەرەدنىڭ قۇپتاۋىنا جانە قولداۋىنا يە بولدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

يۇليا شىنجياڭ داشۇەسى شەتمەل تىلدەرى شۇەيۋاننىڭ ورسى غىلى فاكۋلتەتتە قىزمەتكە دا ـ پىندىقپەن كەلگەن. “التاي مەمەلكەتتىڭ تەحنىكا داشۇەسىنىن كەلدىم، التاي مەمەلكەتتىك تەحنىكا داشۇەسى مەن شىنجياڭ داشۇەسىنىڭ مەكتەپتەر ارا سەلبەستىگى بار، ەكى جاق ۇزارا وقىۋىشى جىبە ـ رىپ تۇرادى ۇزى ەكىشىنى جاعىنىڭ وقۇشلارىن مەكتەپكە كەلىپ ُبىلىم (سىرتاۋعا قىبىلدايدى)، ” دەدى يۇليا.

شىنجياڭعا كەلۇدەن لىگەرى يۇليانىڭ شىنجياڭ جوينىدە ازدى – كوپتىنى جاپارى بار بولاتىن. التاي مەمەلكەتتىك تەحنىكا داشۇەسىنىدە وقىتىۋىشى بولپ جۇرگەن مەزگىلدە شىنجياڭنىڭ ُزۇرمىچى، ئلە، التاي سىياقتى جەرلەرنەن بارعان جۇڭگولق وقۇشلارعا ساپاق وتكەن بولاتىن. ول: “وسى سۇيكىمدى بالالار ماعان اتا مەكەندەرىن تا ـ نىستىراتىن، شىنجياڭ جوينىدەگى ارمانىم سول كەزدەن باستالان، ” دەدى.

شىنجياڭغا العاش كەلگەندە نىم ۇيلەسە قويما ـ سا دا، ُغىراق جۇڭگولق قىزمەتتەستەرەدنىڭ كومە ـ گىندە ول جاڭا ورتاعا تەز ارادا ۇيلەسىپ كەتتى. “بۇل مەننىڭ تۇڭغىشى رەت شەتەلدە قىزمەت سىتىۋىم. جۇڭگولق قىزمەتتەستەردىڭ فىلاستى دوستىعى مەنى قىسىمنان اربىلتتى. شەتەل تىلدەرى شۇەيۋاننىڭ ورسى غىلى فاكۋلتەتىندەگى جانە

(باسى 1 ـ بەتتە)

ماجلىسىتە جوعارى مەكتەپتەردىڭ پارتكوم شۇجىلەرەنەن، اېھياتقىق، وبىلىستىق، قالالق پارت ـ كومىدارىدەڭ وقۇ – اعارتۇ قىزمەتى كومپەتتەتەرەننىڭ شۇجىلەرەنەن، سالاعا جاۋاپتى ئاراۋرلار پارتكومدار ـ نىڭ (پارتيا باسىشلىق گرۇپپاسى) شۇجىلەرەنەن 10 ادام قىزمەتتەن ەسەپ بەردى. اۋتونوميالى رايون ـ دىق پارتكوم وقۇ – اعارتۇ قىزمەتى كومپەتتەنىڭ، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم ۇيىمىدارسىرۇ بمولە ـ مىنىڭ قاتنىشى جاۋاپتيلارى باعا بەردى.

ُماجلىسى مىناللاردى اتاپ كورسەتتى: وقۇ – اعارتۇ جۇيەسىنىڭ پارتيا قۇرىلىسى قىزمەتىن ويدا ـ عىداي يگەرۋ دۇرسى وقتىق جۇرگىزۋ ەناللىسنا تا ـ باندى بولۇعا سايدى، ونەگە كورسەتىپ ادام تارت ـ پيلەۋ غىتۇبىرلى مىندەتتىن تىياناقتاندىرۇعا سايدى، شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلغى مەن باياندى تىنىشتە ـ مەن لىگەرەتلەتۇگە سايدى. ُسوز جوق، پارتىيانى باسقارۇ، پارتىيانى جونگە سالۇ تامىنىن اناعۇرلم كۇ ـ شەيتىپ، پارتىيانى باسقارۇ، پارتىيانى جونگە سالۇ جا ـ ۋاپكىەرسلىگىن تىياناقتاندىرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيا قۇرىلىسنىڭ جالىي تالابىن مۇقيات دايەكتە ـ لەندىرىپ، ساياسى قۇرىلىستى ُغىر تۇتاس باسىش ـ لىققا لىپ، تاباندىلىقپەن نازاريامەن قارۇلانۇدى تە ـ رەڭدەتىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ نەگىزىن بەكەمدەپ، ستىپل دۇرىستاپ، غارتپىتى قاناتپۇدى لىكەرەلتىپ، پارتيانىڭ باسىشلىغىن، پارتيا قۇرىلىسنى قىستۇ جۇرگىزۋ، مەكتەپتى جونگە سالۇ جالىي بارىسنا شىناي ُسىڭىرىپ، وقۇ – اعارتۇ جۇيەسىنىڭ پارتيا قۇرىلىسى ساپاسىن جاپپاي جوعارلاتىپ، پارتيا تۇنىڭ باستان – اياق وقۇ – اعارتۇ شەبىندە بىيك

ورسى غىلى ورتالىغىنداى قىزمەتتەستەر ماعان تو ـ تەنىشە كوڭىل ُبولدى، ۇيگە كەلگەندەى سەزىمدە بولدىم.”

تۇرلىشە وڭىرلەردىڭ مادەنىيەتمەن تانىستۇ دا يۇلياىنىڭ كۇشى اۋەسى، ول قىزمەتتەستەرەمەن بىرگە تۇرىپنا، تېپاشان بوعدا كولنىە جانە ۇرۇم ـ جى نانشاغنا بارعان، ول تاى ُزۇرمىچى قالا رايونى اۋماعىنداى باقشالاردىڭ بارلىغىنا بارعان. يۇلياىنىڭ ُزىنجات دوستار شەڭجەرەننە باقشادا ُزۈىن تارتقان سۇرەتتەرى مەن كورنىسنى سۇرەتتەرىن ۇنەمى كورۇگە بولادى. “جۇڭگونىڭ شىنجياڭى كەرەمەت جەر، بۇل ارادان اتا مەكەنىدەگىدەى كورنىستەر ـ دى كورۇگە بولدى، مۇنان اتا مەكەنىمەنن الستا ـ ماعانداى سەزىنەمىن، ” دەدى يۇليا.

ونىڭ اۋىلغا دەگەن ساعىنىسنىن باساتىنى وزىنە تانىس كورنىستەر عانا بولپ قالماستان، مۇنان دا ماڭىزدىسى، جۇڭگونىڭ ُدامستۇرلى مەرەكەلەرى جانە كۇشى اتامدگەرەشلىك بىنەنىسى. ” ُرا جىلغى جۇڭچىۋ مەرەكەسىندە وقۇشلارم ماعان ارنايى اىـ كۇلىشە داينداپتىن؛ دۋان – ۇ مەرەكەسى كەلگەندە بالالار ماعان ُدامدى قيات كۇرىش اكەلتىن. وسى ُدامستۇرلى مەرەكەلەردەگى ُدامدى تاغامداردا قام ـ تىلغان جۇڭگو مادەنىيەتى مەنى ەلتەدى.”

يۇليا ُدامدى تاغامداردى ۇناتادى. شىنجياڭنىڭ يالاۋىن، سامساسىن، كاۋابىن، تاى تورە تاباقى تاۋىق ەتتىن توتەنىشە ۇناتامىن، ” يۇليا

جەلبىرەۋىنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

ُماجلىسى مىناللاردى باسا دارپىتەدى: ساياسى قۇرىلىستى ماڭداي الدى ورنىغا قويس، اۋەلگى ماق ـ ساتتى ۇمىنتپاۋدى، بۇرىشى ەشتە بەرىك ساتقاۋدى مىندەتتى ساپاق، ۇدايى وقىتىن ساپاق ەتىپ، “تورت تانىم” دى شىناي كۇشەيتىپ، “تورت سىم” دى بەكەمدەپ، “ەكنى قورعاۋ” دى ورنىـ داپ، پارتيانىڭ وقۇ – اعارتۇ باغىتىن بۇلجىماي دا ـ يەكتىلەندىرىپ، دۇرسى وقتىق جۇرگىزۋ بەتالىسنا تاباندى بولسپ، ونەگە كورسەتىپ ادام تارىبەلەۋ غىتۇبىرلى مىندەتتىن جان – جاقىتى تىياناقتاندىرىپ، احلاق، اقىل – وي، دەنە، ەستەتپكا، ەڭجەك جاعـ ـ نان جان – جاقىتى تولسقان سوتسىيالىزمنىڭ قۇرىلىس ـ شىلارى مەن ُزىزباسارلارنى قۇلىشنا باۋلۇ كەرەك. شى جىنپىڭنىڭ جاڭا ُداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىمەن رۇح سومىداپ، ادام تارىبەلەۋگە تابانـ دى بولسپ، پارتيا ۇيىمىدارنىڭ ساياسى جاتقان جە ـ تەكشىلىك ەتۇ رولىن ويداعىداي ساۋلەلەندىرۇ كەرەك. قۇتتى دا پارمەندى نەگىزگى ساتتى پارتيا ۇيىمىن قۇرىپ، نەگىزدى بەكەمدەۋ، لىقتىلاردى تولقنۇ جاعىندا شىناي كۇش سالىپ، مەكتەپ پارتكومى شۇەيۋان – فاكۋلتەت پارتيا ۇيىمى، نەگىزگى ساتى پارتيا ياجچىكاسى، پارتيا مۇشەلەرى “تورت ُغىر تۇۋعالاتقان” ۇيىمدىق جۇيەنى جەدەل قۇرىپ، “ۇش ُماجلىسى، ُغىر ساپاق” سىياقتى تۇزىمدەر ـ دى جۇيەلەنلەندىرىپ، تىياناقتاندىرىپ، پارتيا مۇشە لەرىن تارىبەلەۋ، باسقارۇ، باقلاۋ قىزمەت دانەكە ـ رىن نەرەڭدەتەپ، كەڭەيتىپ، پارتيا باسىشلىغىنىڭ جانە پارتيا قۇرىلىسنىڭ جاپپاي قامتۇىن لىكەرەلتۇ كەرەك. تاباندىلىقپەن ستىپل دۇرىستاپ، غارتپىتى

اۋات اۋدانى بازاردى باقلاۋ – باسقارۇ مەكە ـ مەسى تاى نەگىزگى تاقىرېپتىق تارىبە مەن پارتيا 19 – كەزەكتى ورنالق كومپىتەتى غتورنىتىشى جالىي ُماجلىسىنىڭ رۇسنى تعىىز بايالىنسىتىرىپ، ازىق – تۇلك حاۋپسىزدىگى جۇمسى باسى جىيىنىن، باۋلۇ جىيىنىن وتكىزۇ سىياقتى اتىسلەدر ارقىلى وقۇشلاردىڭ “ازىق – تۇلكى جياۋپسىىزدىگىن” قورعاۋدىڭ بايانـ دى مەحناىزىمىن قالىپتاستىردى. اۋات اۋدانى عۇرۇ ـ چۇل قالاشغى ورتا مەكتەپىندە زاڭ اتقارۇشلار ۇستاپ قالعان “ۇش كۇالىكىسىز” ازىق – تۇلكتەر ـ دى سول جەردە كورسەتىپ، دەنساۋلىققا جەتكىزە ـ تىن زىيانىن غتۇسىندىردى.

ۇ جىيانىڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: ارناۋلى رەتتەۋ – جونگە سالۇ ارەكتەندە زاڭ اتقارۇشلار مەكتەپ ماڭاينىنداى ماگازىندەردى، اس – سۇ دۇ ـ كەندەرىن مۇقيات تەكسەرىپ، ازىق – تۇلك حاۋپ ـ سىزدىگى ۇشەمبەنە جەتپەگەن شاعىن دۇكەندەردى توقتانتى، مەكتەپ ماڭاينىنداى ازىق – تۇلك كاسىـ بىمەن شۇغىلدىنانتىن ادامداردى ۇيىمىداستىرىپ، مەك ـ تەپتە جانە ماڭاينىندا ازىق – تۇلك حاۋپسىىزدىگى كۇرسىنان 3 كەزەك وتكىزىپ، قاتناسقان ادام سانى 700كە جەتتى.

“شىنجياڭ، ُسوز جوق، اناعۇرلىم كۇلدەنە تۇسەدى”

كۇلمىسەرەپ: “مەن جۇڭگولق قىزمەتتەستەرەمەن ارناۋلى ُشىننارا ُدامدى تاغامداردى جاساۋ ُدامدى جوينىدە كەڭەس سۇرادىم، وراتى كەلگەندە جاساپ كورمەكشىمىن، ” دەدى.

ۇرمىجىدە جۇڭشان تاۋى يۇليا ەڭ ۇناتىپ با ـ راتىن جەرلەردىڭ ُبىرى. “تۇڭغىش رەت جۇڭشان تاۋنىڭ باسنان السقا كوز تاستاغانىمدا ُزۇرمىجە ـ نىڭ وسىشاما ۇلكەن ەكەندىگىن مۇلدە ويلامپىين، بۇل ُغىر خالقارالانعان ۇلكەن قالا، وتە تاماشا.” يۇليا: “بۇل اراداعى ُارىبر ادام تاماشا تۇرمىس جو ـ لىندا قۇلىشنا كۇرەس جۇرگىزىپ جاتىر، بۇل قالانىڭ اناعۇرلىم جارقىن بولاشاعىن كورە الامىن، ” دەدى.

شىنجياڭغا كەلىپ قىزمەت سىستەۋەدن لىكەرى يۇليا پىتتەرنەتتەن شىنجياڭغا قاتىستى جاپارلاردى كورىپ، جاڭا قىزمەتى جوينىدە ازدى – كوپتى قام جەگەن بولاتىن. ايتسەدە، 2 جىلدىان اسنام ۋاقىتتىق شەتەلدىك وقتۇشى بولۇ تۇرمىسىندا ونىڭ كورگە ـ نى مەن ەستىگەنى مۇلدە باسقاشا بولدى.

”كلاسىمدا خانىزۇ، ۇيعۇر، قازاق، تاجىك، قىرعىز، موڭغۇل سىياقتى ُار ۇلت وقۇشلارى بار، تۇرلىشە ۇلت وقۇشلارى ُغىر كلاستى بىرگە ۇيرە ـ نىپ، ۇنەمى ۇزارا كومەكتەسەدى، اراداعى قاتناسـ ـ تارى توتەنىشە جارالسىمدى. نىتسماق بولغالىدىقتان، شىنجياڭنىڭ، يالاۋىن، سامساسىن، كاۋابىن، تاى تورە تاباقى تاۋىق ەتتىن توتەنىشە ۇناتامىن، ” يۇليا تىندىكىنە كامىل سەنەمىن.”

وقۇ – اعارتۇ جۇيەسىنىڭ پارتيا قۇرىلىسى قىزمەتنىڭ ساپاسىن جوعارلاتاۋىدى، دەگەنگىين ُسىرۋىدى لىكەرەتلەتۇ كەرەك

قاتاپىتى، غارتىپ تەجەمەن كۇشەيتىپ، غارتپىتى قاناڭ اتقارىپ، شىرىكتەسۇدى قاناڭ جازالاداى تە ـ گەۋرىندى كۇيدى ساتاپ، وقۇ – اعارتۇ جۇيەسىنىڭ ستىپلى پاك، سالتى دۇرسى، ُسىس تىندىرىپ، ناتىچە شىعاراتىن تاماشا ورتاسىن كۇش سالا قالىپتاستىرۇ كەرەك. ”پارتيا قۇرىلىسنى مىقتاپ يگەرۋ مىندەتتى جۇمىس، پارتيا قۇرىلىسنى يگەرەۋ قىزمەتىن وتەمە ـ گەندىك، پارتيا قۇرىلىسنى جاقسى يگەرە الهۇ مىندە ـ تىن اتقارا الماعاندىق” دەگەن كوزقاراستى مىقتاپ ور ـ ناتىپ، وقتىق جۇرگىزۇ، مەكتەپتى جونگە سالۇ نەگىز ـ گى ونەرىن جاقسى يگەرىپ، پارتىيانى جاپپاي قاناڭ جونگە سالۇدىڭ نىكەرەلدى داۋمىن، نەگىزگى ساتىغا ۇلاسۇىن لىكەرەلتۇ كەرەك.

ُماجلىسى مىناللاردى باسا دارپىتەدى: پارتيا ـ نىڭ يدەولوگىيا قىزمەتىنە باسىشلىق ەتۇ ۇقىغىن مىقتاپ يگەرىپ، اركىم ُوز جاۋاپكەرلىشلىگىن ُبىلۇ، اركىم ُوز جاۋاپكەرلىشلىگىن ادا ەتۇ، اركىم ُوز جا ـ ۋاپكەرلىشلىگىن ارقالاۋ كەرەك. يدەيا – ساياسى نا ـ زارىبا باىعانىرا رەفۇرما جاساۋدى، جاڭالق اشۇدى كۇش سالا لىكەرەلتەپ، يدەيا – ساياسى ساباعىن وتەتىن وقتىۋىشلاردىڭ بەلسەندىلىگىن، تىرىقتىلغىن، جاسامىيازدىغىن ويداعىداي ساۋلەلەندىرىپ، بارلىق ادامدى جالىي بارىس بوينىشا جان – جاقىتى تارىبەلەۋ تالابىن تىياناقتاندىرىپ، يدەيا – ساياسى قىزمەتتىن وقۇشلاردىڭ كوگەينىە ۇبالا تۇ كەرەك.

ُماجلىسى قىستى دەمالىس كەىزىندەگى قىزمەت ـ تەردى مۇقياتىلىقپەن، بىجداعاتىلىقپەن جاقسى ستەپ، جاڭا وقۇ ماۋسىمىندا جاقسى باستاما اشۇعا، جاقسى قادام تاستاۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتۇدى تالاپ ەتتى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇل ونىڭ سول كۇنى 4 – رەت تۇسىنىڭ جاساۋى، داۋىسى ازداپ قارىلەپ شىققانىمەن، ارندى يەنەنە ـ سىنەن ەشقانداى قالجىراعاندىق بايقالمايدى. غىلىشىنى كورگەندە، المىجان تاى ُغىر رەت غتۇسىندىرۇدى تىرىقتىلىقپەن ايتتى. ياركەن وزەنى الپىنداى دىندەرەدنىڭ وزگەرسىن ايتقان كەزدە، ول كىدىرىپ: “قازىر مەن ُدىنى ۇشقا ـ رى ەلەمەننتتەرەدنىڭ ساندىراعىنا ەندىگارى سەن ـ بەيتىن بولدىم، ” دەدى. وسىنى ايتقاندا، الم ـ جاننىڭ جازارىنان بەرىك سەنىمى مەن مۇنداالاىـ دى.

بۇرىن باقتىن ۇز قولىمەن قۇرىدىمىعا

جىبەرە جازدادى

المىجان بۇرىن ُغىر قوجالىق سەرىكتەستە ـ گىندە سىستەپتىن، اىپەلى اينۇر تۇرغۇن اۋىلدىق مەحانادا جۇمىستا بولاتىن، ۇلىنا شەشەسى قاراىـ لاساتىن، ُغىر ۇيلى جان تىنشى تا ياقتىتى تۇرمىس كەشىرۇشى ەدى.

2014 – جىلدىڭ ُغىر كۇنىندە المىجان شاعىن تۇرىندىار اۋماعىنىڭ تازالىق جاعىلدىن تەكسىرىپ جۇرگەندە ُغىر قارت وعان: “جاس جىگىت، مۇندا ۋاقىتىغدى زابيا وتكىزىپ قايتە ـ سلگ، بارىپ ناماز وتە، سوندا عانا قۇداي سەنىڭ بارعان سايىن جاقسى بولۇنغا جار بولادى، ” دەيدى.

تۇ باسنا المىجان مۇنى كوپ كاپەرىنە الما ـ غان ەدى، كەپىن كەلە وسلاي ايتاننىدار كوپە ـ پىپ، وعان قوسا كوڭىل كۇپىندەگى قازىركى جاعىدايىن وزگەرتۇ تەلگى قوسلىپ، ول غتۇرلى جولدارمەن قاتىستى كىتاپتارعا زاڭسىز قول جەتـ ـ كىزىپ، “ادال مۇسلمان” بولماقشى بولدى. ويـ ـ لاماعان جەردەن 2 ايدان كەپىن ونىڭ قىزمەتى ُوسىپ، قوجالىق دىرەكتورى بولادى. سول كەزدە المىجان “قۇداي” وزىنە جار بولپ تۇر دەپ ويلايدى، سودان باستاپ، ول ونان ارى “ادال” بولا تۇسەدى.

“المىجان مۇلەدم باسقا ُغىر ادامعا وزكە ـ رىپ كەتكەندەى بولدى.” اينۇر بىلاي دەدى: “قىزمەتكە دە وشا قۇلىشپىياتىن، غتۇرلى سىلتاۋ تاۋىپ جۇمىسقا بارمايتىن بولدى

الدىمەن نەمەكتىن، اراقتى قويدى، ئلە – شالا ُان ايتپايتىن، ُبىي بىلەمەيتىن بولدى، الم ـ جان ُوزىن قۇنداقتاپ العانىمەن قويماي، ماڭا ـ پىنداى ادامداردىڭ تۇرمىسنى دا نەجەي باستاىـ دى. غىمپتى ول كەلىنشەگىنەن بويانىپ – جاساند ـ باۋدى، سىرتقا شىققاندا بۇرقا، نىقاپ كىۋدى تالاپ ەتتى.

2015 – جىلى 2 جارىم جاستاعى ۇلى قاتتى قىزىپ قالادى، اىپەلى كەشكى جۇمىسقا شىعانتە ـ دىقتان، المىجانعا ۇلىن ەرتىپ اۋداندىق شپىياحا ـ ناعا ەمدەتۇدى قايتا – قايتا تاپسىرىپ كەتەدى.

ايداى، اىپەلى جۇمىسقا كەتكەن سوڭ، المىجان ۇلىن ەپتەپ ەرتىپ شىعەپ، “زاڭسىز اخۇن عا ەرتىپ اپتاپ، دۇعالاتادى. ەكىشى كۇنى ۇلـ ـ نىڭ اۋرۇ جاعىداي اۋىرلاپ كەتەدى، اينۇر قىز ـ مەتتەن تۇسكەن سوڭ دەرەۋ بالاسىن كوتەرىپ شپياحاناعا جۇگرەدى.

”شپياگەر ەندى كەشكىشەڭدەر بالانىڭ ومىرنە حاۋىپ تونەر ەدى” دەدى. وسىنى ايتـ ـ قاندا المىجان ۇيالىپ تومەن قارادى. قاسىندا تۇرعان اينۇر: “سول كەزدە مەن قاتتى اشۇلا ـ نىپ، ونىمەن اجىراتىننىمدى ايتتىم، ” دەدى. كەپىن قوجالىق سەرىكتەستىگىنىڭ تىجاراتى جاقسى بولماي كۇيرەيدى. الايدا وسى كەزدە المىجان ُوز قاتەلىگىن ُالى تانىماعان ەدى، ول ُوزىن “ادالدىغىم” جەتپەيى جاقتىر دەپ سانايدى.

اينۇر كۇبەيۋىنىڭ بارعان سايىن قۇيىعا باتىپ بارا جاتقانىن كورىپ، كوپ رەت ئاسىجاتانغانـ

مەن ناتىچەسى بولماعان سوڭ، الەۋىمەتتىك اۋ ـ ماقاتاعى قىزمەتكەرلەردى شاقىرىپ كەلىپ بىرگە ُناسىجاتىايدى. كوپىشلىكىنىڭ قايتا – قايتا ناسىـ جاتتاتۋىمەن، المىجان پوسكام اۋدانىنداى كاسىـ تىك شەبەرلىككە تارىبەلەۋ – باۋلۇ ورتالىغىنا ۇىـ رەنۇنگە كەلەدى.

ُبىلىم ۇيرەنىپ، دۇرسى پەن بۇرىستى پارىقتادى

“تارىبەلەۋ – باۋلۇ ورتالىغىنا العاش كەلگە ـ نىمدە، مىپەمدى ُالى دە تۇمان تورلاپ تۇرعان بولاتتى. ” المىجان بىلاي دەدى: وسى ارادا زاڭ بىلىمدەرىن ۇيرەنگەننىەن كەپىن، ُوزىنىڭ ُدىنى ۇشقارى يدەيامەن جۇغىمىدالغانىمدى، ەگەر كەشكىسەم، غتۇبى ناسىرعا شاباتىننى تەز ارادا غتۇسىنىپ جەتتىم.

”وندا سىنن قازىر سول جىلى قىزمەتنىڭ وسكەن سىكە قالاي قارايسىڭ؟” دەگەن غىلىشـ ـ نىڭ سۇراۋىنا المىجاننىڭ بەتى قىزارىپ سالا بەردى، “ول ۋاقىتتاى قىالم تم كۇلكى ەكەن.”

ول باسىن جەردەن الماي، قانداي تۇرمىستى قالاساڭ دا ُوز قۇلىنىشىغىا سۇيەنۇنىڭ كەرەك، ـ دەدى.

المىجان ورتالاۋدى تىاۋىسقان سوڭ جۇمسى سىتەي باستاعان، كومەكشى جۇمىشى بولسپ، اسپازشلىق ۇيرەنىسىپ، كاسپىيورنىدا قىزمەت سىتەپ، كوپ غتۇرلى قىزمەتتى سىناپ كورگەن، ُبىراق ُغىر كۇنى قولىنا وقۇلىقتى ـ قايتالاي الارىن ويلاپ كورمەگەن ەدى. ول قۇا ـ نىشپەن تىلىشگە 2 كۇنىنەن كەپىن، ُوزىنىڭ ورتا تەحنىكوم بىتىرگەن كۇلىگى كەلەتىنىن ايتتى.

ُاسلى باۋلۇ ورتالىغىندا مەملەكەتتە ُغىر تۇتاس قولدانلالتىن غىتل – جازۇدى، زاڭ بىلىم ـ دەرىن جانە كاسپىيتىك شەبەرلىك ۇيرەنۇدەن سىرت، المىجان تىرىقتىلىقپەن ەرەسەكتەردىڭ وز ـ دىگىننەن ۇيرەنىپ ەمتىيخان تاپسىرۇنا تىزىمدەل ـ گەن، ول كومپيۇتەر كاسپىىن تاڭداپ ۇيرەنىپ ـ تى، قازىر قىزمەت ورنىندا كىمنىڭ كومپيۇتەرد ـ نەن ماسەلە بايقالسا ەڭ الدىمەن ەستەرىنە الم ـ جان تۇسەدى.

“بىلىمدى ۇزدىكىسىز ۇيرەنگەندە عانا دۇرس پەن بۇرىستى پارىقتاۋعا بولادى.” الم ـ جان بىلاي دەدى: بۇرىن شىنجياڭنىڭ تارىخىن تۇسىنبەۋىشى دەم، ُدىنى ۇشقارى ەلەمەنتتەر ـ دىڭ ساندىراعىن تىغداعانتان كەپىن، ُوزىنىڭ تۇرمىسىمدى قۇرىدىمىعا جىبەرە جازدادىم. ۇيرەنۇ ارقىلى مەن ُدىننىڭ شىنجياڭدىعا داۋ، وزگەرسى تارىخىن غتۇسىندىم، مۇلدە سول ادام ـ داردىڭ ايتقاننىداى مەمەس ەكەن

غىپتى دە كوپ ادامداردىڭ شىنجياڭ

تارىخىن تۇسىنۇنەن مۇمكىندىك جاساپمىن

وقۇدى تاۋىسقانتان كەپىن، الەۋىمەتتىك اۋماق كادىرلارنىڭ تانىستىرۇمىەن المىجان پوسكام اۋداندىق ياركەن وزەنى ۇلتتىق سالت – سانا مادەنىيەت مۇراجاينىڭ ُغىر غتۇسىندىرۇش ـ سى بولدى.

”مەن بۇل قىزمەتتى توتەنىشە ۇناتامىن.” سويلەپ وتىرىپ المىجان ورنىنان تىك تۇرىپ ُوز بويىن تىلىشكە كورسەتتى. “قاراڭىز، قىازىر ُار كۇنى وسلاي كىيەمىن.” جۇزىنەن سىنىم، قۇانىش ەسەدى. ُساپ سالسائىز، ايناىداى جارقىراعان با ـ تىگكە، قارلىقىم كاستىۋم جانە دەن قويا جوبالاعان شاش ۇلكسى، ايرىققا رۇختى كورىندەى.

”بۇرىن مۇلەدم بىلاي مەمەس ەدى، سىرتتا جۇمىس سىتەگەنىمدە ُستى – باسىم شاڭ – قا ـ پىراق بولپ جۇرەتىن.” المىجان بىلاي دەدى: تە ـ زىركى تۇرمىسىم ُمال ارلماندىعا تۇرمىسىم. ول ساۋاسقاتىرىن جايب تۇرىپ: قازىر ۋاقىتىندا جۇمسـ ـ قا شىعەپ – تۇسەمىن، تۇرمىسىم سونداي غارتپىتى، بۇرىندارى ۋاقىتىندا تاماق نىشەۋىشى دەم، ُغىراق تارىبەلەۋ – باۋلۇ ورتالىغى ماعان 3 ۋاقىت تاماقتانۇ تاماشا ادەتتىن جەتلىدىردى، ۇزاق ۋاقىت مازالاپ كەلگەن اسقازان سىرقاتمىم دا جازىلدى، بالالارغا سەرىك بولاتىن ۋاقىت تا كوپەيدى، ايدىلەپ كومەك تەتەسىپ ۇي جۇمىستارىن سىتەيمىن، ُار كۇنىم كو ـ ڭلىدەگىدىي ُوتىپ جاتىر، ـ دەدى.

غتۇسىندىرۇشى بولۇدان سىرت، المىجان تاغى دا قىزمەتتەستەرىنە كومەكتەسىپ، كەڭسەنىڭ ُغىرسىپىرا جۇمىستارىن سىتەيدى ەكەن. “قالعان ۋاقىتىمدا ەرىك ۇيرەنۇ جاساپمىن، 3 – قابات كە ـ كىتاپ قىچانغا، جۇمىسىم جوق بولسا ۇنەمى سوندا بارىپ كىتاپ وقىيمىن”. المىجان: تەك ۇزدىكىسىز ۇيرە ـ نىپ، ُبىلىمىڭدى تولقىتقانغاندا عانا غىمپتى دە ەركىن، شەبەر غتۇسىندىرۇشى بولاسىڭ، ـ دەدى.

تۇڭغىش رەت تۇسىندىرگەندىن اۋنىزعا العاندا، ول اسەرلەنە بىلاي دەدى: 3 ايعا جۇتق ۋاقىت دا ـ پىندالدىم، قىزمەتتەسىمەن بىرگە قايتا – قايتا ما ـ شىقتاندىم، قايتا – قايتا غتۇسىندىردىم، الايدا شىنى ـ مەن باستالغان ۋاقىتتا تاغى دا باس